

Decret d'autonomia de centres: o perquè el Departament ens obliga a anar a la vaga

L'esborrany del nou decret d'autonomia dels centres educatius confirma el concepte d'autonomia de la LEC, en la línia de la nefasta gestió del Departament: desentendre's d'allò que passa al centres, deixar que s'apanyin amb els greus problemes que tenen tots els dies, traslladar-los a cost zero tot un seguit d'obligacions del Departament i impedir, a la vegada, cap decisió veritablement autònoma que no segueixi el seu dictat.

La LEC i aquest esborrany de decret donen cobertura legal a moltes arbitrarietats que ja es cometien a hores d'ara. És el "model" de gestió ja implantat en les Escoles d'adults, les Escoles Oficials d'idiomes i molts instituts amb plans estratègics, plans d'autonomia o els lamentables "plans de millora" (aprovats per diners).

Els més alts responsables del Departament culminen el seu programa. Ni ells es creuen ja el discurs pseudopedagògic amb el qual han maldat durant anys per ensorrar el sistema públic d'ensenyament. La solució final que es vol dur a terme ara: desregular el funcionament dels centres, "reforçar" les direccions dels centres per poder abandonar-los a la seva sort i carregar contra els drets i condicions laborals del professorat al qual consideren culpable del desastre de llurs polítiques.

1. AUTONOMIA PEDAGÒGICA.

Projecte de centre i currículum propi (Capítols 1 i 2 del Decret)

Malgrat la tan pregonada "equitat" de la qual no deixa de parlar, el Departament d'Educació avança cap a la dissolució del currículum únic.

- Cada centre podrà tenir un projecte didàctic amb "caràcter propi" que inclogui "criteris d'organització pedagògica, (Art.5.1.a-b) només limitats als "mínims curriculars"(art.5.1.c)

- Tot i que amb un redactat més "suau" que l'inicial de la LEC, el Decret estableix que el professorat s'hi haurà d'atènyer: "Els criteris pedagògics del projecte educatiu del centre regeixen i orienten l'activitat professional de tot el personal que hi treballa". (art.6.2)

- Amb la retòrica habitual es diu que "La concreció dels currículums dels diferents ensenyaments (...) té la finalitat prioritària de garantir l'assoliment de les competències bàsiques i les específiques de cada currículum, així com la consecució de l'excel·lència en un context d'equitat". Però enlloc d'exigir el màxim nivell acadèmic possible amb independència del centre del qual es tracti, el que es preveu és rebaixar encara més els mínims exigibles i, si de cas, establir "la incorporació d'objectius addicionals i l'adopció de mesures organitzatives i de gestió específiques."(art.14.1.)

- Per tal d'obtenir aquest esplèndids resultats es proposa la possibilitat de modificar "la distribució de les àrees i matèries per cicles o cursos, l'ús del temps i dels espais, l'agrupament de l'alumnat i els criteris d'assignació de tasques al professorat, l'ús dels recursos didàctics, la utilització de la biblioteca escolar i la formació del professorat." (art.14.2). Llevat de la nova genialitat de moure les matèries de curs (amb quin criteri?), la resta és el de sempre: xerrameca sobre "recursos" i que no falti, sobre la "formació del professorat". Però sobre tot, què significa "modificar els criteris d'assignació de tasques del professorat?"

- La única referència a les especialitats docents en el Decret és per recordar la nosa que fan: segons l'article 22.d, les normes d'organització del centre han de preveure: *"els mecanismes per garantir la globalitat de l'acció educativa sobre l'alumnat, molt especialment quan, per raó de l'etapa o nivell educatiu, l'especialització curricular dels docents que hi actuen sigui predominant en la docència;"*: L'existència de les especialitats no deixa de ser, per als responsables del Departament, un "obstacle", consagrat però a la legislació vigent.

- Resulta encara més esfereïdora la insistència en els invents, malgrat l'evidència de la seva inutilitat: *"els centres poden implantar projectes didàctics propis que requereixin una organització horària de les matèries diferent de l'establerta amb caràcter general, amb l'objectiu fonamental de millorar els resultats educatius de l'alumnat"* (Art.17.1.) És a dir, la solució al deplorable nivell de l'alumnat passa per moure hores lectives d'unes matèries a les altres o, més aviat, si recordem el Decret d'ordenació de l'ESO vigent, avançar cap a l'eliminació de les matèries, en nom dels projectes "globals", "transversals", de les "àrees de coneixement" o com es denomini ara aquest disbarat.

Un cosa és l'adaptació que tot bon professor/a ha fet sempre al nivell, possibilitats i interessos dels seus alumnes i l'altra és l'alteració substancial del currículum, mitjançant preteses adaptacions "socials" o geogràfiques. S'avança cap a la constitució d'una doble xarxa de centres públics en funció del tipus d'alumnat: els centres de "primera" on encara es farà alguna activitat acadèmica digna d'aquest nom i els centres de "segona", aparcaments barats d'adolescents regits per la nefasta pedagogia vigent, segons la qual no cal que els nois i noies d'aquest país aprenguin gran cosa, sobre tot si exigeix un mínim d'esforç i disciplina. Recordem, a més, que la LEC blindava els privilegis de l'escola concertada per dos vies, millorant el seu finançament i mantenint els mecanismes de matriculació dels alumnes. Això és el que el Departament entén per política educativa progressista.

- Val a dir finalment que els claustres de professors/es no són ni tan sols esmentats en l'elaboració i concreció del projecte de centre i del projecte didàctic. El paper del claustre serà per fi purament "testimonial" però ara per decret.

2. AUTONOMIA ORGANITZATIVA

La pretensió del Decret és permetre que els centres s'organitzin amb més eficiència. Per tal de fer-ho, atorga un sèrie de prerrogatives, si més no discutibles, a les direccions.

- D'entrada, però, es preveu la retallada del nombre d'òrgans de direcció i coordinació dels centres: desapareix el càrrec de coordinador/a pedagògic/a establert a l'actual Reglament Orgànic de centres en el seu article 14:

"Els òrgans unipersonals de direcció dels centres públics són el director o directora, el secretari o secretària, el cap o la cap d'estudis i els que estableixin les normes d'organització i funcionament de centre, d'acord amb el que preveu l'article 34." (art.30.1)

- A canvi s'introdueix la més absoluta discrecionalitat en la creació i distribució de càrrecs de coordinació: el Departament atribuirà als centres unes quantitats en concepte de càrrecs addicionals i a cada centre es farà el que es vulgui:

"En funció de les necessitats del centre, d'acord amb els criteris del seu projecte educatiu concretats en el projecte de direcció que en cada moment sigui vigent, i també quan així ho prescriviguin normes amb rang de llei, els centres es doten d'òrgans unipersonals de coordinació, amb les limitacions a què fa referència l'article 43."(art.41)

- El nombre mínim de departaments passa dels quatre del ROC a només dos caps de departament sense cap criteri d'especialitat:

*"3. El nomenament dels òrgans unipersonals de coordinació s'estendrà, com a mínim, al curs escolar sencer i, com a màxim, al període de mandat del director o directora. En els centres que imparteixen educació secundària hi haurà, com a mínim, **dos caps de departament**, el nomenament dels quals recaurà preferentment en funcionaris docents dels cossos de catedràtics."* (art. 41.3)

- Les direccions tindran una fosca capacitat de fer "encàrrecs transitoris", inclosa la docència (apart de la que ja exercim?) sense cap referència a l'especialitat docent i d'obligat compliment:

*(...) el director o directora del centre pot encarregar als òrgans unipersonals de direcció, als òrgans unipersonals de coordinació i a altres membres del claustre **funcions de gestió, coordinació i docència**, sempre que siguin adequades a la seva preparació i experiència i tinguin caràcter transitori. El professorat afectat té **l'obligació d'assumir-les i exercir-les**.* (Art. 44)

- Les direccions podran intervenir en la confecció de les plantilles. Resulta inacceptable l'arbitrarietat manifesta que la LEC i el decret introdueixen en el procés. És coneguda l'aversion que els responsables del Departament senten per la normativa de la funció pública en general i pel concurs de trasllats en particular. Atès que, de moment, no poden impedir-lo, sí poden seguir desvirtuant-lo,

elevant a rang legal l'amiguisme, a través dels anomenats “*procediments de provisió per concurs específic i de provisió especial*”. Ja fa anys que hi ha una gran quantitat de llocs de treball adjudicats a dit. Els procediments emprats, l'autorització de “plans”, determinades concessions de comissió de serveis i els “perfils docents” requerits per a determinats llocs queden ara consagrats pel Decret. Pel que fa als “**perfils específics**”, s'esmenta la titulació, perquè la legislació vigent ho exigeix. Però no es concreta quina pugui ser la “**capacitat professional docent**” vinculada al projecte educatiu a la qual es fa referència. La raó és clara: la figura del “perfil docent” no té cap base, ni acadèmica ni legal:

Article 49. Definició de les plantilles i dels llocs de treball docents dels centres públics dels quals és titular la Generalitat

1. (...) la direcció de cada centre públic pot proposar al Departament, en funció de les necessitats derivades del projecte educatiu i concretades en el projecte de direcció del centre, **requisits de titulació i capacitat professional docent** respecte de determinats llocs de treball docents a proveir pel procediment de concurs general. Així mateix pot proposar els llocs de la plantilla docent als quals se'ls atorga un **perfil singular** d'acord amb el projecte educatiu que s'han de proveir mitjançant el procediment de concurs i la definició dels **perfils professionals dels llocs d'especial responsabilitat que donen suport als òrgans de govern del centre** per al desenvolupament del projecte educatiu i l'aplicació del projecte de direcció. Aquests darrers llocs es proveeixen pel **procediment de provisió especial**.

També es preveu la contractació directa de professorat substituït saltant-se els drets del personal interí i substituït i, tot i esmentar-los, els principis d'igualtat, mèrit i capacitat, gràcies a l'absoluta opacitat del procediment:

Article 50. Gestió de personal en els centres públics dels quals és titular la Generalitat.

1. El director o directora podrà nomenar, d'acord amb el que estableixi el Departament d'Educació, el personal interí docent per cobrir substitucions temporals en el seu centre, **seleccionant directament al candidat(!)** “

- A la vegada que se les lliga de peus i mans pel que fa a la disciplina de l'alumnat (vegeu apartat 3), s'atorga a les direccions una potestat per sancionar al professorat dubtosament legal:

Article 50. Gestió de personal en els centres públics dels quals és titular la Generalitat.

2. Correspon al director o directora del centre imposar sancions disciplinàries per faltes lleus del personal del centre comeses en relació amb els seus deures i obligacions. Ha de fer-se pel procediment sumari, que el Departament d'Educació adaptarà a les característiques específiques dels centres educatius, i amb audiència a la persona interessada.

Una administració tant “progre” que sempre ha fet professió de fe del cos únic inventa ara una potestat sancionadora dels/es directors/es com si formessin un cos o escala administrativa superior.

3. DISCIPLINA I CONVIVÈNCIA

- EL decret inclou la derogació del títol IV de l'actual *DECRET 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya*. La conseqüència d'això és que s'impedirà que els centres puguin mantenir un clima de convivència i de disciplina mínims-. El títol derogat és el dedicat al règim disciplinari. Es deixa en mans de cada centre decidir quines conductes són contràries a la convivència, i també quina és la sanció que s'adiu a cadascuna. Pot passar, per tant, que determinades conductes siguin admeses en uns centres i no en d'altres, o que siguin més o menys greus segons on tinguin lloc

- La regulació de la incoació d'expedients a l'alumnat empitjora la normativa vigent (ja clarament defectuosa), insistint però en la mateixa línia: del que es tracta és de fer desistir a les direccions dels centres d'obrir expedients sigui quina sigui la conducta a corregir. Aquesta normativa no sembla tenir altra finalitat que blindar definitivament la impunitat amb la qual una part molt considerable de l'alumnat impedeix constantment el treball del professorat i viola el dret a l'educació de la resta de noies i nois.

“Article 25. Garanties i procediment en la correcció de faltes greument perjudicials per a la convivència.

4. Per tal d'evitar perjudicis majors a l'educació de l'alumnat afectat o a la de la resta d'alumnat del centre, en incoar un expedient la direcció del centre pot aplicar una suspensió provisional d'assistència a classe per un mínim de 5 dies lectius, per períodes de 5 dies lectius fins a totalitzar un màxim de 4 períodes. En les etapes d'escolarització obligatòria, **i si hi ha acord amb la família**, aquesta suspensió pot comportar la no assistència al centre. Altrament, l'alumne/a haurà d'assistir al

centre, però no podrà participar en les activitats lectives amb el seu grup mentre duri la suspensió provisional d'assistència a classe."

L'única eina que tenen el centres per tal de mantenir un clima de convivència mínim és, moltes vegades, suspendre l'assistència a classe -expulsar- a determinats alumnes amb conductes molt greus, en períodes renovables de cinc dies, mentre s'instrueix el corresponent expedient. Segons aquest decret, aquesta mesura restarà supeditada a L'ACORD AMB LA FAMÍLIA (!) de l'alumne/a expedientat/da. Només pot proposar una mesura com aquesta algú que no coneix la situació dels centres educatius d'aquest país o, pitjor encara, algú a qui ja li està bé la seva constant degradació.

I què passa si la família diu que no? l'alumne/a haurà de romandre al centre però sense entrar a classe! O sigui que la direcció del centre o el professorat de guàrdia haurà de fer-se càrrec dels alumnes més distingits. Es tracta és de seguir fent d'aparcament d'adolescents conflictius, facin el que facin. No sobra recordar que sigui quina sigui la barbaritat que hagi comès un/a alumne/a, la sanció màxima que se li pot imposar després d'un feixuc expedient ultra-garantista, és la inhabilitació per seguir "estudiant" al centre, però no cal patir: l'administració el col·locarà diligentment en un altre centre perquè pugui seguir divertint-se.

4. AVALUACIÓ (Títol 4)

Com a professionals de l'ensenyament no hem estat mai en contra de l'avaluació de la nostra feina. Però rebutgem el model "comissarial" que premia la submissió a les direccions i els "resultats". Els futurs "graus docents" que substituiran els actuals estadi de promoció estaran, a partir d'ara, vinculats a l'assoliment dels "objectius" del pla de centre. Entre d'altres, el nombre d'aprovat. I el model ja existeix: els "plans de millora" que vinculen el finançament dels centres als "resultats":

61. Avaluació de centres i avaluació de l'exercici de la docència

1. Entre els factors que es tenen en compte en l'avaluació de l'exercici de la docència s'hi inclou necessàriament el resultat de l'avaluació del centre quan la persona a què es refereix l'avaluació hi porta dos o més anys prestant serveis.

2. El resultat positiu de l'avaluació de l'exercici de la docència condueix als reconeixements professionals que escaiguin sobre l'adquisició de graus docents en el professorat dels centres públics.

5. GESTIÓ ECONÒMICA (Capítol 2)

L'autonomia en aquesta matèria és "regulada" amb l'ambigüitat suficient per poder seguir amb l'actual política de dotacions als centres. Enlloc de finançar amb suficiència tots els centres, el departament seguirà seleccionant quins centres mereixen ser dotats i quins no tant. Molts centres han acceptat a contracor engegar tota mena de "plans" per tal d'obtenir recursos. Mentre l'assignació per a les despeses ordinàries dels centres segueix baixant curs rere curs, es financen els plans estratègics, de millora i altres invents del TBO. O millor dit es finançaven, perquè els centres que s'hi acullen ara no seran tractats amb la mateixa generositat. I així tenim el panorama actual: En alguns centres hi ha diners que no saben com gastar, mentre en d'altres es pagarà la despesa ordinària amb els fons d'altres partides. En aquest aspecte, com en d'altres, "autonomia" significa només abandonament. I premi a la fidelitat.

FINALMENT:

Totes aquestes mesures - i les que s'inclouran en el proper decret de direccions- van en una sola direcció: el desmantellament del sistema educatiu públic, la desregulació, pèrdua de drets, empitjorament de les condicions laborals i professionals i la conversió dels directors/es en capatassos, donant-los unes prerrogatives que la immensa majoria ni volen ni han demanat, amb la única de pretensió de tenir controlat el professorat. Els responsables del Departament saben perfectament -llurs pròpies enquestes així ho manifesten- que la gran majoria del professorat de secundària rebutja la seva política.

Frustrada la via de la negociació per la total manca d'interès del departament, ASPEPC·SPS es veurà obligat a sumar-se a la convocatòria de vaga subscrita amb la resta de sindicats amb representació, per tal de seguir defensant els interessos del professorat de secundària i l'ensenyament públic d'aquest país.